

1

Kvinnoföreningarnas Beredskapskommitté ber härmed få anföra några synpunkter på det avgivna förslaget angående skolungdomens värntjänstutbildning.

K.B.K., som i sin egenskap av kvinnoföreningarnas samarbetsorgan i beredskapsfrågor har till syfte att väcka förståelse för den civila försvarsberedskapen och verka för dess realiserande, har anledning att med tillfredsställelse hälsa ett initiativ, som avser att stärka ungdomens psysiska och fysiska motståndskraft samt öka dess personella beredskap, vilket med hänsyn till tidens allvar måste vara ett ofrånkomligt krav. De senaste årens erfarenheter ha även klargjort den betydelsefulla insats en vaken och rådig ungdom kan fylla inom det civila försvaret.

K.B.K. finner det därför i hög grad tillfredsställande, att all skolungdom enligt förslaget beredes ökade möjligheter till såväl stärkande idrotts- och friluftsliv som undervisning i luftskydd och sjukvård.

K.B.K. skulle dock med anledning av den föreslagna värntjänstutbildningens utformning vilja göra vissa erinringar.

Först må då framhållas, att benämningen värntjänst synes föga adekvat, då det gäller vissa grenar av den föreslagna utbildningen, t.ex. lekar och idrott, barnavård och hemvård. Om det icke är möjligt att finna ett lämpligare sammanfattande namn, torde det vara bättre inskränka begreppet värntjänst till de militärt betonade övningarna, den aktiva luftskyddstjänsten o. dyl.

Ehuru K.B.K. till fullo beaktar den jämlikhetsprincip, som ligger till grund för förslaget, om viss obligatorisk vapenutbildning och militärt betonade övningar inom alla skolformer, anser K.B.K. dock, att en dylik utbildning icke bör förekomma för barn på folkskolans åldersstadium. Det kan vidare ifrågasättas, om sådan utbildning med hänsyn till de härmed

förenade kostnaderna ur ren beredskapssynpunkt komme att visa sig effektiv. Kravet på ungdomens rätt till lika utbildning i berörda avseende torde för de ungdomsgrupper som ej erhållit vapenutbildning inom skolan kunna tillgodoses exempelvis genom hemvärnet.

Obligatorisk vapenutbildning torde f.ö. icke kunna tillstyrkas för ungdom under 15 år. En del av de till K.B.K. anslutna organisationerna ha framhållit, att vapenutbildning för all skolungdom bör vara frivillig men att, för den händelse obligatorisk vapenutbildning dock skulle påbjudas, åldersstreckket bör sättas till 16 år, d.v.s. hemvärnsåldern. Återigen andra föreningar anse, att obligatorisk vapenutbildning skulle kunna påbjudas vid 15- eller 16-årsåldern.

Såsom även förut framhållits, är det av stor betydelse, att ungdom, tillhörande alla skolformer, meddelas en i jämförelse med nuvarande förhållanden betydligt utökad utbildning i luftskydd, hemsjukvård, olycksfallsvård samt även viss förläggningstjänst. Efter en dylik grundläggande, för alla gemensam utbildning synes det K.B.K. för de högre skolformerna lämpligt med en viss valfri specialisering av beredskapsutbildningen för att kunna tillgodose de olika grenarnas skiftande behov. Härvid torde de frivilliga organisationerna hava en stor uppgift att fylla. De sakkunnigas brett upplagda utbildningsplan synes endast kunna möjliggöra en tämligen allmän orientering i hithörande frågor.

Beträffande lägerverksamheten synas de sakkunniga betydligt hava underskattat svårigheten att erhålla lämpliga ledare. Den planerade lägerverksamheten är emellertid i ännu högre grad än övrig i förslaget skisserad utbildning beroende av kompetenta och väl utbildade ledare. Enligt K.B.K:s uppfatt-

ning bör lägerverksamheten vara frivillig och handhavas av frivilliga organisationer, som lämpligen kunna beviljas understöd för att bliva i stånd utvidga sin hittillsvarande verksamhet, varvid garantier dock böra givas för att verksamheten bedrives på ett ur alla synpunkter fullt tillfredsställande sätt.

När det gäller ungdomens fysiska fostran synas de sakkunniga ha förbi-sett den roll hälsotillståndet bland skolungdomen spelar för de syften man vill vinna. Ett antal förebyggande socialhygieniska frågor inom skolan väntar fortfarande på sin lösning. Som ett exempel kan anföras, att hälften av skolbarnen på landsbygden icke ha tillgång till skolläkare. Det synes K.B.K. som om åtgärder på detta område snarast böra vidtagas för att skapa ett starkt och motståndskraftigt folkmateriel.

Det må vidare framhållas, att icke blott fysisk fostran och praktisk beredskapsträning utan även de andliga värdena äro av betydelse för ett folks allmänna beredskap. Vår svenska skola har även städse beaktat denna synpunkt.

Det är av stor betydelse, att ifrågavarande värntjänst, som är avsedd att ingå i ungdomens fostran under åratals framåt, får en fullt tillfredsställande och genomtänkt utformning, innan den i detalj fastslås. På grund av de erinringar som från olika håll riktats mot sakkunnigas betänkande, ^{ante} ~~tor-~~ de ~~det bli~~ nödvändigt med en ny utredning för förslagets överarbetning. Det vore då önskvärt, att kommittén finge en mer allsidig sammansättning än vad som nu varit fallet.